

POCZTAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

2. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, februar 1983

Lětnik 33

Hrono za februar:

Tak dołho hač zemja stać budže, njedyrbi přestać syw a žně, mjerznenje a ćopłota, lěćo a zyma, džen a nóc. 1. Móžz, 8,22

Loni bě njewšědnje suche lěćo, a nazyma a dotalna zyma njeběštej tež šćedriwej z wložnotu.

Druhe lěća běchu tak mokre, zo hrožeše strach, zo so žně njedochowaja a zo pica dla čěžkich polow a łukow so njehodźi syc.

Wšityc znajemy tajke njewšědne zjawy a wšityc znajemy zawěsće tež ludźi, kotřiž widža w tajkich časach hnydom konc wšěch časow, kotřiž zadwěluja, kaž dyrbychu naposledku zadwělować či čłowjekojo, wo kotrychž so w 1. knize Móžzasa (6, 5 sc.) praji, zo je Bóh jich hordosće a lózyskosće dla na nich lijeńcu postal.

Tu mamy hnydom tež zwisk, w kotrymž naše hrono steji: Wone je džěl slubjenja, kotřež je Bóh dał, jako sćini z Noachom po lijeńcy zwjazk.

Je to přeni tajki zwjazk mjez Bohom a čłowjekami, wo kotrymž so w bibliji reči. Pozdžišo sćini Bóh zwjazk z ludom Israela na horje Sinai, a my jako křesćenjo widžimy w sčłowječenju, zo je so Bóh w Jězusu čłowjek stal, nowy, wěčny a trajacy zwjazk mjez Bohom a čłowjekami.

W swětle tutoho doskónčneho zwjazka Božeho z nami čłowjekami w Jězusu Chrystusu widžimy my tež tutón Boží slub. Bóh steji k swojim slubjenjam!

Tak je tute hrono runje w našim času za nas jara wažne. Wězo wobsteji strach, zo so znajmjeńša džěl Božeho slubjenja přez winu čłowjekow wjace dopjelnji njemóže. Z mnohich warnowanjow wědomostnikow wěmy džensa, zo je naš wobswět přez hobersku a njekontrolowanu a njeplanowanu industrializaciju nanajbóle wohroženy. Najwjetši njeprěćel wobswěta je brónjenje a wójna. Přez atomowu wójnu móže so stać, zo na zemi njeje hižo móžno syć a žnjeć, haj zo so klima zemje tak zniči, zo njemóžemy hižo wo mjerznenju a ćopłote, wo lěće a zymje rěčeć.

Tutón strach wobsteji! Ale kak z nim wobchadzamy? Damy so wot njekřesćanskeje pódznjobergarskeje bjeznadžijnosće, kotraž so bohužel husto tež z našich klětkow předuje, sobu storhnyć, abo přizamknjomy so, přez słowo Bože kaž tute, optimistisce zmysleni, tym mocam, kotřež wojuja přećiwo zemi hrožacym stracham?

Mi dawa tute Bože slubjenje móc do přichoda, sćini mje optimistiskeho! Kónc swěta njebudže so wot čłowjekow wuskutkować. Myslenje, zo móhl Bóh snadź atomarnu katastrofu, wot čłowjekow wuskutkowanu, wužić za přiwjedženje sudneho dnja, je njekřesćanske, haj je

bohahanjenje! K złym skutkam Bóh mócy čłowjekow njeznjewužiwa!

Ale nawopak plaći wězo tež tu, zo chce Bóh k spjelnjenju swjeho slubjenja naš pozitiwny skutk, naše sobuskutkowanje měć. Wšityc znajemy tute prajenje, zo Bóh nima rukow chiba našich, nima wutroby, chiba našeje...

Što rěka to praktisce? Dyrbimy so wzdać dalšeje industrializacije abo dalšeho stopnjowanja našeho žiwjenskeho standarda?

Pola industrializacije dyrbimy so prašeć, čemu wona služi. Hdyž služi wona jenož dobyću wyšeho profita, wyšeho dobytku — a tón je najwjetši pola brónjenja! —, potom je wona špatna a njehodźi so tež kontrolować a hišće mjenje planować. Njeje žadny připad, zo su w poslednim času w někotrych zapadnych krajach te politiske strony móc zhubili, kotřež su za wjac planowanja a wjac kontrole! Hdyž pak so twarja fabрики, zo bych so stworili džělowe městna, zo by so powyšilo powšitkowne derjeměće čłowjekow, hdyž so to potajkim k dobremu člo-

Zaso něšto nowe wo Małowjelkowskich zwonyljerjach

Při pytanju za tymi małowzvonami z Małeho Wjelkowa, kotřež su dwě swětowej wójnje přetrali (někak 60 wot 1700!), je so hižo něštozkuli namakało. Džensa móžemy zaso wo nowej namakance rozprawjeć:

Na kěrchowje w Hnašecach wisaše dołhi čas zwón, kotryž je mjeztym w Husce a so tam k wopomnjeću chowa. Njehodźi so hižo zwonić, dokelž je puknjeny.

Dokelž je na zwonje jako jeničke znamjo ličba 1643, myslachu sej dotal, zo je so zwón w lěće 1643 lał. Ale jeje wozdoba (wupyšenje a medaljón swj. Jurja) njehodžeše so scyła k tutomu lětu. To njeda fararjej Freyjej měra. Běše to tola tež spodziwne a wěrje njepodobne, zo by so hišće za čas Tricećilětnjeje wójny zwón lał, kotryž by so zawěsće bórže po tym zaso zniči!

We wosadnym łopjenku cyrkwyje w Husce je w januarskim čisle zwón jara derje widžeć, a to zmóžni přirunanja, kotřež mějachu sčěhowacy wuslědk: Ličba 1643 njeje ličba lěta, ale fabrikowe čisło. Zwón z něhdyšeho zwonjenja w Baćonju, kiž je džensa w Radworju, ma dokładnje samsnu formu, jenož město swj. Jurja swj. Józefa z božim džěsćom a — fabrikowe čisło 1642. Zwonjenje w Baćonju wobsteješe ze štyrjoch zwonow a bě so w lěće 1885 wot Friedricha Gruhla młódšeho w Małym Wjelkowej lało. Tak

wjeka planuje, je industrializacija samo trěbna, zo njebychu čłowjekojo zahtědili, kaž so to bohužel džensa hišće runje w tych krajach stawa, kotřež nimaja industriju.

Ze stopnjowanjom žiwjenskeho standarda je to łoskočiwa wěc: Stajnje wjac, wosebje młodych ludźi, je mjenjenja, zo je wón wysoki dosć. To trjechi tež powšitkownje, a ja jako křesćan praju, zo nochcu, zo by so mi lěpje šlo, dołhož druhdže hlód tradaja. Ale wězo su tež pola nas wěcy, kotřež móžeja so hišće polěpšić, a wo to so tež wojuje.

Stopnjowanje žiwjenskeho standarda móžemy my jako křesćenjo jenož žadać, hdyž so nic mój žiwjenski standard polěpši, ale naš, lěpje hišće, hdyž so žiwjenje wšěch čłowjekow, tež tych w chudych krajach polěpši.

Za mnje je tohodla tute hrono wulka pomoc: Bóh chce moju wolu, moju lubosć, moju móc... , zo by so jeho slubjenje tak dołho spjelniło, doniž wón sam njepostaji kónc! Boža lubosć je wjetša hač čłowječa zlósc! To chce tež cyła stawizna wo lijeńcy rjec: Hordži, lózyscy čłowjekojo zahinu, ale z dobrymi kaž z Noachom sćini Bóh zwjazk a slubja jim, zo budže sywa a žnjow... doniž tuta zemja wobsteji! Cyril Pjeh

pochadza drje zwón, kotryž je nětko w Husce, ze zwonjenja z Baćonja!

Ale kak přińdže wón tehdy do Hnašec? Što to wě? Abo što wě hewak hišće něšto wo zwonach z Małeho Wjelkowa? Mje by to jara zajimowało! Chcemy stajnje na to myslić: Njezaczepawjace mi mištroj! A Małowjelkowscy zwonyljerjo běchu wopravdže wulcy mištrojo, snadź najwuznamniši, kotrychž je serbski lud zrodzi!

Napisajće prošu mi abo redakciji abo Wašemu fararjej k daledaču!
farar dr. Rudolph-Hrabowski

Kublanski džen

so lětsa pónđzělu, 21. februara wotměje. Zetkamy so po zwučenym wašnju w 9,30 hodź. we wosađnym domje na Hornčerskej w Budyšinje. Tema dnja rěka: **Bože dobre dary. K tomu slyšimy přednoški sup. Wirtha, fararja Feustela a fararja G. Lazara. Wutrobnje Was na naše zeńdženje přeprašuju.**

Waš S. Albert

Džak čitarjam

Wutrobnje so Wam za Waše přinoški a dary za naš Wam luby časopis džakujemy. Nam bohužel njeje možno, kóždemu jednotliwemu pisać. Tohodla čini-my to džensa na tute powšitkowne wašnje.

Wjele z Was plaći w swojej wosađe. Za tych, kiž dostawaja „Pomhaj Bóh“ připósłany z poštu abo kiž chcedža wosebity dar za naš časopis darić, steji w kóždym čisle zady deleka w „impresumje“ naše kontowe čisło. Štóz pak rady přez banku njeprěpokazuje, štóz sam žane konto nima abo tež nima w swojej wsy filialu wokřesnjeje lutowarnje, tón može plaćić „per Postanweisung“ na adresu:

Frau Herta Hempel,

8600 Bautzen, Sebastian-Bach-Str. 15.

Plačizna je lětnje tajka: 11 čisłow plaći 1,65 hr dohromady, 12. — decem-berske-čisło plaći 50 pjenježkow a porto 60 pj. To je dohromady na lěto 2,75 hr. Štóz dostawa wjac hač 4 eksemplarov naraz, ma wyše porto.

Smy tež wjetše dary dostali. Trjebamy je tež nuznje. Za nje so wosebje džakujemy. Přetož naše wudawki su normalnje wyše hač dochody. Ličba wotebérarjow so tež poněčim pomjeńšuje, mamy kóžde lěto smjertne podawki, hdyž so jedyn luby čitar na prawdu Božu wotwoła. A młóđi bychu potom naš časopis wotkazali.

Wabće prašu tohodla nowych čitarjow! Snano namakaće tež we Wašej wokolinje toho abo tamneho, kiž ma zajim za naš rjany časopis.

Hišće jónu: Wšitkim za wšitko wutrobný džak!

Gerat Lazar, ekspedient PB

Stary „pismak“

Njeje jich hižo wjele, wonych českich „pismakow“. Su to prosći ludźo, wjes-njenje, kiž nihdy njejsu někajku wulku šulu wopytali, a tola su so stali z „pisma-kami“: Woni wědža pisać, su sej přiswjajili hłuboku žiwjensku mudrosć. Jed-noho českeho pismaka sym njedawno zeznał.

Běch na wopyće pola fararja Stradala w Hronowje, małym českim městačku. Snadž sće so hižo zetkali z nim, wšako nas Serbow derje znaje z našich cyrk-winskich dnjow a z druhich wopytow pola nas. Njebě tuž žadyn připad, zo wón mje dowjedže k Jaromírej Turekej, jednemu z tutech pismakow — kiž je k tomu horliwy přečel našeho naroda.

Blizimy so z awtom małej skupinje domčokw z rjanim mjenom Zálesi. Hny-dom wěm, w kotrym domje bydli naš pismak — može to jenož być wone stare domske z rzy drjewa: Čorne hrjady su mjzsbu zwjazane ze smuhami běteje hlíny. Durje su džělene, kaž bě tež něhdy pola nas. Hornja položca je wotewřena, tuž trjebamy sej jenož deleka wočinić. A hižo nas wita Jaromír Turek do swojeje „dobreje stwy“, kiž je zdo-bom kuchnja. Wobhladuju so; najbóle

mi napadnu počne knižne regale na scě-nje — a nowy „Pomhaj Bóh“ na bližde, decemberski.

„Haj, runje džensa sym jón dostał, hdyž dostanu wopyt z Lužicy, to mje wjeseli“, započnje powědać, „farar La-zar z Bukec mi jón sće.“ Njetraje doho, zo so započnje mje wuwoprašo-wać: Što čini superintendent Wirth? Kak steji cyrkwiska wyšnosť napřečo Serbam? Sćelu Serbja swoje džěci do serbskeje šule? Kak je to w měšanych mandželstwach?... Sprawnje spytam wotmołwić a wukładować našu narodnu a cyrkwisku situaciju.

Jaromír Turek započnje sonić: „Po Serbach bychy dyrbjeli chodźić ludźo kaž japoštoľo wot doma k domu, wot swójby k swójby, napominać ludźi, jich zbudźić a horić za swój narod. Haj, ja-poštoľow trjebaće, serbskich japošto-ľow.“ Jeho 80 lět njejsu hižo na nim pytnýc, tak jimany je wot wosuda na-šeho naroda. „Njeda so nič činić?“

Tež tuta podawizna wo nim swědči: Njehladajo na swoju wysoku starobu bě so podal před někotrymi lěťami na cyrkwinski džen do Budyšina. Sćedriwje bě dawał do kolekty. Popołdnju so na-staji na dompu přez Žitawu a Liberec. Džiwna překwapjenka pak potrjechi je-ho při hranicy: Čłownicy jemu prosće njewěrjachu, zo je swoje króny dał do kolekty, dyrbeše pokutu plaćić dla wi-kowanja z walutami...

Jaromír Turek mi pokaza swoje serbske knihi: słownik, kiž je dostał wot superintendenta Wirtha. Njewobsedži je jenož jako pychu, ale trjeba je za swoje „džěto“: hdyš a hdyš napisa rozpomi-nanja a je sam do serbsčiny přeloži. Je sej našu maćerščinu dosć derje priswo-jił, kaž widźiće z nastawka wo džakow-nosci, kiž je wón za naš „Pomhaj Bóh“ napisał. Zjenje njeby chcył, zo so jeho mjeno w našim časopisu jewi. Njeh stej jich mjeno za wšitkich Čechow, kiž so zajimuju wo nas Serbow. A jich je wjele.

Spešnje so čas minje. Zhromadnje so hišće pomodlimy, čěse a serbsce. Pró-stwa wo hodowny měr za kóždeho člo-wjeka so zjednoći z próstwom wo zrozu-mjenje narodow mjazy sobu. Roz-žohnuju so wot pismaka a dobreho člo-wjeka Jaromíra Tureka.

Na zasowidženje!

Jan Malink

Wo džakownosci

Nan a syn zetkataj so na puću, po ko-trymž wobaj hižo wjele milow jěchataj. „Nano“, praji syn, „ach, kak so džakuju Bohu, zo je mje zakital wot mojim pućowanju, přetož hlej, mój kón je so tři króć zakopnył, a ja sym tola bjez njezboža wostał.“ — „Luby syno“, wot-mołwi nan, „tež ja džakuju so Bohu, lubemu Knjezej, a to hišće wjace hač ty, přetož hlej, mój kón njeje so zakop-nył ani jónu.“

Za wšitko, što mamy a wužiwamy, ma-my so džakować. Tež za te dary, kiž přijimamy wot Boha, bjez toho zo to wě-my. Milosće k nam přichadža wot Boha, hdyž to docyla njepytnjemy. Wone k nam přilěťaju na čichich křidłach nocy a žohnuja nas, hdyž spimy. Kóždy dych čerstwego powětra, kotryž do so srěba-my, kóžda slónčna pruha, kiž na nas swěci, kóžda myslička, kiž k nam při-chadža, kóždy kruch chłěba, kotryž jě-my — wšitko je wot Njeho.

Jedna z njepěkných čłowjeskich kaj-koscow je njedžak. Přiječ dar a so nje-džakować za njón, wužić dobroty a za-być na daričela: kak njepěkne to je!

Čłowjek ma so Bohu stajnje džakować! „Chwal toho Knjeza, moja duša, a nje-zapomń Jeho dobrotow!“ (Psalm 103,2)

„Maks Čabran z Poršic“

To steješe poprawom pod basnju, ko-truž smy w januarskim čisle wozjewili. Ale z techniskich přičin so runje tuta poslednja linka wjace njehodžeše, hač-runjež bě hižo stajana.

Tuž chcu najprjedy jako přenje to wozjewić, zo bě ludowa baseň na přenjej stronje januarskeho čisła wot Maksu Čabrana z Poršic. Wón je ju na Kublan-skim dnju lěta 1982 přednjeł.

W jeho basnjach njeđže zawěsće wo tworjenje wuměłstwa, ale mamy w Maksu Čabranje snadž podobny zjaw, kaž wopisuje jón Jan Malink w tutym čisle z Čěskosłowakskeje — wón je snadž tajki „pismak“ kaž knjez Turek. Wón chce swojich sobučłowjěkow ze swojich dopožnacow sem powočiwać a napominać. To je jeho dobre prawo. C. Pjeh

Krajny biskop wizitěrowaše Ekumeniski bazisowy seminar w Rakecach

We wobłuku wizitěrowanja měrowych seminarow Sakskeje krajneje cyrkwyje wopyta krajny biskop dr. Jan Hempel (Drježdžany) w decembru Ekumeniski bazisowy seminar w Rakecach, kotryž džěła z CFK (Křescanska měrowa kon-ferenca) hromadže.

Seminar nasta před někak 10 lěťami přez ekumeniske kontakty we wobłuku CFK a přez zhromadne džěło mjz CFK-skupinami sakskich cyrkwinskich wosa-dow. Mjeztym wobdžěla so na džěle wosaadni wšelakich krajnych a swobod-ných cyrkwjow, ale tež romsko-katolscy křescenjo našeho kraja. Zetka-nja a pisomna wuměna wotměwaja so ze wšelakimi skupinami zwonka NDR, wosebje ze sobudželačermi CFK w Čěskosłowakskej, z iniciatiwu za wotrbo-njenje Bremenskich cyrkwinskich wosa-dow (ZRN) a z CFK w ZRN, z Kritiskej wosadu Ijmond, wulkej nižozemskej ba-zisowej wosadu romsko-katolskeho po-chada, kotraž džěła w CFK sobu a z Mě-rowym džěłom w Šwicarskim zwjazku Ewangelskeje žonjaceje pomocy.

Zhromadny projekt je džěło na Mě-ro-wym katechizmje pod nawjedowanjom dr. Carl-Jürgen Kaltenborna (Berlin). Přeni džěl katechizma předleži mjeztym w němskej, českej, nižozemskej a jen-dželskej rěči a je wot českeje fararki Jany Wieneroweje ilustrowany.

Cyłodnjowske zetkanje z krajnym biskopom dr. Hempelom, zastupjeremi sakskeho krajnocyrkwinskeho zarjada a wobdžělnikami seminaru započa so z bi-bliskim džěłom wo rozestajenjach Jě-zusa ze swojim ródny mjestom Naca-retom (Lukaš 4, 16–30). Bibliske džěło zahaji so wot Brigitte Kahl (Schöneiche pola Berlina) a wjedžeše k žiwej rozmoł-wje, kotraž dyrbeše so dwójce podlěšić.

Přizamknychu so rozmołwne rundy, w kotrychž so tam a sem prašeše. Zhro-madnje pytachu krajny biskop ze swo-jimi sobudželačermi a wot swojeho sobudžěla w Křescanskej měrowej kon-ferency wobliwowani (geprägt) wob-džělnicy seminaru wotmołwu na prašenja za našej zamołwitosću jako křescenjo za měr, za našej poziciju a za našimi mož-noscemi k zhromadnemu džělu z druhimi w zasadźowanju za měr. Namakachu so zhromadne wotmołwy, wobstajachu roz-(Pokročowanje na poslednjej stronje)

MARTIN LUTHER

Wobrazy z jeho žiwjenja

8. Luther před kejžorom

Kak pónďže dale z reformaciju? W léce 1520 běchu so Lutherowe spisy wot cyrkwy we wšitkich wulkich městach Němskeje spalili, a to rěkaše: cyrkej je swojeho wučerja zasudžila. Tola što pomhaše zasudjenje, kiž njebě stat wokrúčil? To dyrbeše so na reichstagu we Wormsu stač.

Němski kejžor Korla IV. běše Lutheraj přilubił swobodny přichad a swobodny wotjězd do Wormsa. Tak chceš zakryć swój hłowny zaměr: zasudjenje Luthera. Reformator wědžeše, zo bě podobne přilubjenje sto lět prjedy tež Jan Hus dóstał, hdyž bě so do Kostnicy skazał – a tam jeho spalichu. Njehladajo na to poda so do Wormsa. Pućowanje sta so k triumfowemu čahej reformatora. Lud jeho zahoriće witaše a kazaše jemu w swojich cyrkwach přédowač. Hišće džensa dopominaja tafla we wšelakich městach na stacije jeho pućowanja: Lipsk, Naumburg, Erfurt, Eisenach, Frankfurt.

Krótko do Wormsa dóstanje Luther list wot Friedricha Mudreho, swojeho wjercha, kiž je hižo w měsce. Wón wotradží Lutheraj, do Wormsa přijěć, dokelž je hižo zasudženy. Wón jeho škitać hižo njemože. Tola Luther jemu wotmołwi, kaž to jenož wón sam dokonješe: „Tež hdyž bychy telko čertow we Wormsu byli kaž cyhelow na třechach, ja chcyl tola nutř.“

17. apryla wjedžeše so hłowne jednanje před kejžorom. Krótka běše to rozrěć. Lutheraj so jenož dvě prašení stajištaj: „Wuznaješ so k tutym twojim kniham?“ (Ležeše tam nimale dospołna zběrka Lutherowych spisow, kotrež běchu sej kejžorscy pola bamžoweho poslanca wupožčili.) „Chceš so wot tutech knihow abo něčeho z nich wotrjec?“ Na přenje prašenje možeše Luther spěšnje z haj wotmołwić. Za druhe prašenje wuprosy sej něšto časa, zo by sej wotmołwu dokładnje přemyslił.

Na druhi dzeń steji Luther zaso před kejžorom, zo by jemu swoju wotmołwu přednjesl. Tež hdyž je druhdy jara hrubje pisał, wón započnje, tak tola njemože žadyn ze swojich spisow wróćo wzać. Wě pak, zo je tež wón čłowjek, kiž so myli. Kejžor, wjerchojo a kóždy druhi njech jemu z biblije zmylki dopokaza, a nhydnom swoje knihi wróćo wozmj. „Bóh njech mi pomha!“ tak zakonči swoju rěć.

Kejžor měješe swój wusud spěšnje hotowy: Sym Luthera slyšał a wobžaruju, zo hač dotal hišće ničo přeciwo njemu činił njesym.

Wšě swoje mocy zasadžu za zdžerženje katolskeje wěry.

Tamni člonajo reichstaga započachu hišće jónu z Lutherom jednač. Jim tčeše strach w kosćach, zo wudyri zběžk. W nocy bě so přičinił plakat, na kotrymž čitachu: „400 wobronjenych steji přihotowanych, sprawneho Luthera škitać... Z 8 000 mužemi chcu wojować. Bundschuh, Bundschuh, Bundschuh.“ Tola k dojednanju njeđónďže.

26. apryla wopuščí Luther Worms. Jemu bě so 21 dnjow swobodneho pućowanja přilubiło. Po tym měješe jeho kejžorowy wusud trjechaj: smjerec.

ATHENA ISE SVAE MENTIS SIMVLACHRA LVTHERVV
FENESTIT AT VLVTVS CERA LVCAE OCCIDVOS
M D X X

Luther w léce 1520. Čuješe so hišće jako mnich awgustinskeho rjada

Luther wo mocy stata (1523)

Swětny regiment ma zakonje, kiž dale njesahaja hač na čelo a wobsydstwo a na zwonkowne wěcy tutoho swěta. Tola na dušu njemože a nočce Bóh nikomu tamnemu knježić dač, hač jenož sebi samemu. Jan Malink

Jurij Mucha

Pobožny serbski braška z Tranjow pola Delnjeho Wujězda

Rědy braški k slubjenymaj, prjedy hač na kwas prosyć dže.

Hdyž je braška z kwasnymaj staršimaj a ze slubjenymaj wo kwasnych naležnosćach swěru so rozrěćował a wo wšěm so wobhonił, potom składnosć wozmj a k slubjenymaj někak takle porěči:

Hdyž smy so nětk wo wšěm rozrěćowali, prjedy hač swoju službu nastupju a wam božemje praju, chcu wam hišće někotre słowčka k rozpominanju dodač: Hnada našeho Knjeza a Zbožnika Jězu Chrysta a lubosć Boha, našeho njebjeskeho Wótca, a dóstatk Swjateho Ducha budž z wami a ze mnu. Hamjeň.

Wój najlubšej, dokelž staj sebi mje za swojeho služownika powołał, ja nětko pojedu w mjenje trojjeničkeho Boha, w mjenje waju wažneje wěcy a w mjenje waju staršich a chcu swědkow waju wažneho prjódkwzaca hromadže wolač. Haj, wój mje džensa sčeletaj, kaž tehdom slubjenaj w Kana w Galilejskej póslajtaj swojeho brašku, zo by přečel-

stwo a znatych, ale tež Knjeza Jězusa a jeho mač a jeho wučomnikow na kwas prosył. Tam zjewi Knjez Jězus přeni króć swoju bójsku móc, zo z wody wino sćini. Z tym je Knjez Jězus slubjenymaj wšitku jeju starosć a nuzu wotewzał.

Wój najlubšej, tak chcu tež ja hosći prosyć, zo bychy přišli na waju kwas a waju přewodželi w rjenje wuhotowanym kwasnym čahu do božeho doma k waju wěrowanskemu woltarjej. Tam chcemy so modlić z wamaj a za waju, zo by Bóh tón Knjez waju mandželstwo žohnował, žohnował waju dom, waju rukow džeło doma a na polu, wamaj dał dołhe a wjele lět zbožowne žiwjenje a tak so wopokazał jako waju lubozny Wótčec w njebjesach.

Ow, kak so tola kóždy čłowjek stara a prócuje wo zbožowne žiwjenje. Tež wój, mojej lubaj, pytať polnaj nadžije za nim. Hdže pak chćetaj jo pytač, hdyž ma Knjez Jězus wšo w swojimaj ruko-

maj? Tohodla wój derje činitaj, hdyž w jednej myslu a w duchu tamneju slubjeneju w Kana sebi přeprysoťtaj Knjeza Jězusa na swój kwas, zo by z wamaj wječerjal a pola waju bydlił. Prošťaj jeho, zo by wón chcyl so dač sobu z wamaj zwěrować jako tón třeci we waju mandželstwje, nic wšak jako tón třeci, ale jako tón přeni, kiž prjedy waju dže ze swojej lubosću, ze swojim měrom a ze swojim žohnowanjom. Haj, derje wamaj! Wój njebudžetaj jeho podarmo prosyć. Wón budže waju přewodžec čas waju žiwjenja, doniž jónu sam wamaj wandrowski kij z ruki njewza, zo by waju horje wzał do swojich wěčnych hětow. My wšitcy sebi žadamy tam přińć, zo bychmy při nim byli a tam wužiwali plody njebjeskeho Kanaana.

Wój lubaj, Bóh tón Knjez je nětkle slyšał moju rěć. Haj, wón tež wě, što staj sebi wój při tym myslilój a kajke su waju prjódkwzaca. Wón chcyl nětk swoje swjate hamjeň prajić, a ja chcu tež prajić: Hamjeň.

Po Muchowym rukopisu za Pomhaj Bóh přihotował Gerhard Wirth.

(Pokročované z 2. strany)

džélné mĕnjenja, a prašenja so njewotmołwihu, wostachu wotewrjene. Zwólniwosć na so poskać, bě we wotewrjenej atmosferje rozmołwow hać do kónca pytnýć.

Z měrowym forumom wječor, při kotrymž krajny biskop dr. Hempel, jeho stajny zastupjer wyši krajnocyrkwinski rada Ihmels, wyši cirkwinski rada Rau a wobdžělnicy seminara na prašenja wosady za křesćanskej zamołwitosću za měr wotmołwihu, so wizitacija skónči. Wostała je džakownosć za tute zetkanje a přeće so dale rozmołwjeć.

Přichodny seminar wotměje so 3. hać do 6. februara w Rakecach. K zetkanju za měr k wotzamknjenju seminara dnja 6. februara přeprašujemy jara wutrobnje do Rakec. Zetkanje započina so 9.30 hodž. z ekumeniskimi kemšemi. Za zastaranje je postarane. Skupiny njech so před tym zamołwja (8613 Königswartha, Kirchweg 1). Dokaž je mało městna, je wobdžělnje na cyłym seminarje jenož za 90 ludži móžne. Jan Laser

Naše nowiny a časopisy před 100 lĕtami

Z Hućiny: Tu su njedzelu tydženja znowa paduši po mĕd pobyli. Při poslednim kradnjenju pola zahrodnika a listonošerja Krušwicy njebě paducham móžno było, jedyn kołc wotewrić. Tón je jim po zdaću přečo w myslach hrał, zo so skónčnje hišće raz do njeho dachu. Zo so žadyn ropot njeby slyšal, wzachu hnydom cyly kołc sobu a jón na polo zady Krušwicec donjesechu, hdžež jón rozrazychu a wurubichu. Dokaž stopy z mjenowaneho pola do wsy nutř wjedu, mĕnja, zo dyrbjaja paduši we wsy bydlic, hać dotal pak so hišće žadyn z nich wuslĕdžił njeje.

Serbske Nowiny, februar 1883

Z Budestec: Naša cyrkej je hižo při składnosći poswjĕćenja nowych zwonow rjanu ćerwjenu somoćanu płachtu za wołtar a klĕtku dóstała. Bože džĕćo je našej cyrkwiny nowu pychu přinjesło. Šmĕsec swójba w Bohowje, kotraž je drje po prawym do Kumwałda zafarowana, ale jako swĕrna serbska swójba so do našeho Božeho doma džerži (wjes Bohow je do třoch cyrkwjow zafarowana, wjetši džĕl do Budestec, 4 žiwnosće do Chrostawy a 8 žiwnosćow do Kumwałda), je našej cyrkwiny krasnu wołtarnu płachtu a krasne wodžeće za klĕtku darila. Po wšĕm němskim kraju znaty a wuwolany Eugen Beck w Herrnhuće je tu płachtu wobstarał. Wona je z běleje židy, do kotrejež su ze žolteje židu jelenje (po psalm 42,2) a worjeły (hodlerje, po Jesaias 40,31) tkane. Do płachty na wołtarnu je krasnje wušiwane běle jehnjo, kotrež chorhoj njesy (Jana 1,29) a wšelake słowa ze swjateho pisma. Na wołtarnu leži běly plátowy rub, do kotrehož su z ćerwjenej židu wušiwane w serbskej rĕči słowa 17 štuće 7. stawa ze zjewjenja swjateho Jana. Na klĕtce wušiwane w hebrejskej a němskej rĕči: „Tón knjez je mój pastyr“. Zo je wšitko džĕlo najwubĕrnišo so radžiło a zo cyła płachta pře wšitke wopisanje krasny napohlad poskićuje, njetrjebamy hakle wobkrućec; mjeno Eugen Beck za to rukuje. Móžemy jenož kóždemu prajić: „Pój a wohladaj!“ Pláćizna je přez 750 hriwnow. Bóh žohnuj lubej Šmĕsec swójbje darniwosć za Boži dom. — Naša cyrkej wobsedži nětko wołtarne płachty we wšitkich 5 liturgiskich barbach a to ćerwjenu

Měrowy forum w Rakećanskej cyrkwini: wot ľewa: farar J. Laser, f. dr. Wittenberger, rada Ihmels, krajny biskop dr. Hempel, rada Rau, inž. Bernd Gnauck z Hođžija

płachtu dwójce. Što wĕ, hać je hišće jenička cyrkej po wšĕch Serbach tak zbožowna, zo móže za kóždy wosebity čas cyrkwineho ľĕta wosebite wodžeće, kaž sebi to cyrkwiny porjad žada, na swój wołtar položeć. W času 6 ľĕt smy 3 nowe wołtarne płachty dóstałi. Hišće druhe wulkotne a drohe dary za naš Boži dom su na puću. Wo nich w swojim času powĕdamy, hdyž su došĕ.

Serbske Nowiny januar 1883

WENDS – Serbja

(Pokročované z januarskeho čĕsla)

Skupina zjednoćeše Serbow z wobedu stronow – Saksow a Prusow – zhromadnje ze sobustawami Kilianoweje kongregacije sameje. Rynk druhich Serbow wupućowa před byrgarskej wóju w Zjednoćenach statch; wšo dohromady je jich w ľĕće 1860 někak 600 doľĕlo. Mjez 1865 a kóncem ľĕtstotka přinĕdže hišće jónu někak 600. Jim sĕchowachu hišće někotři w zažnym 20. ľĕtstotku.

Ale wote wšĕch wupućowaných skupin wosta Kilianowa najwjetša a najwuznamniša.

Kilianowa skupina pućowaše najprjedy do Hamburga. Wottam płachtakowaše do Hull w Jendželskej. Wot Hulla jĕdžechu ze železnicu do Liverpoola, hdžež čakachu na ľódž, kotraž měješe so do Texasa wróćić, zo by nowe wjezĕlo balmy wotewzała. Prjedy hać móžachu na tutu ľódž – Ben Nevis – hić, schorje něšto Serbow na cholera a 73 zemřĕ na nju abo na druhe chorosće.

Zbytni doľĕdžechu do Galvestona w decembru ľĕta 1854. Wjetšina z nich pućowaše z nakładnymi wozami do New Ulm, zo bychu so z druhimi zetkali. W zymskich mĕsacach kupichu jich wjednicy Delaplain League (4,354 acres. 1 acre je 40,47 arow). To leži w džensnišim Lee County, a tam twarjachu cyrkej a město, kotrež mjenowachu Serbin. Někotři twarjachu swoje domy we wsy, ale najwjace Serbow běchu burja a kaž najwjace Texanow, zasydlichu so w samotnych farmach.

Prĕnje ľĕta w Texasu běchu za Serbow jara ćežke. Dokaž njemóžachu Delaplain League w prawym času kupić, njemóžachu tež zahe dosć wusywać a k tomu

přidašĕj so dwĕ suchej ľĕće. Njemĕjachu dosć bróžnjow a bě přemało k jĕdži. To wuskutkowa, zo wjace ludži schorje a zemřĕ. Domjace plody Łužiskich Serbow, kaž rožka, pšĕnica a len so w Texasu derje njeporadžichu a Serbja dyrbjachu tam zwučenĕ hospodarjenje z balmu a kukuricu přewzac.

(Pokročované sĕčuje)

SERBSKE BOŽĖ SŁUŽBY

februar 1983

6. 2. — **njedzela Sexagesima**
Budyšin-Michalska: 9.00 hodž. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodž. kemše (Wirth)
13. 2. — **njedzela Estomihi**
Minakał: 9.00 hodž. kemše (Feustel)
Bukecy: 10.00 hodž. kemše (G. Lazar)
Huska: 10.00 hodž. kemše (Wirth)
20. 2. — **njedzela Invokavit**
Njeswaćidlo: 8.30 hodž. kemše
Poršicy: 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)
Bart: 8.30 hodž. kemše (G. Lazar)
21. 2. — **Kublanski džĕn** na Hornćerskej hasy w Budyšinje! Zapoćatk 9.30 hodž.
27. 2. — **njedzela Reminiscere**
Hođžij: 10.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)
2. 3. — **nalĕtni pokutny džĕn**
Bukecy: 9.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom
6. 3. — **njedzela Okuli**
Budyšin-Michalska: 9.00 hodž. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jonkróć za mĕsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamołwity redaktor: Farar Cyril Pjĕch, 8400 Rlesca 11, Windmühlenstraße 17, tel. 72 83. Ekspedicija: Farar G. Lazar, 8601 Bukecy (Hochkirch, Kirchweg 3). Přinoški a dary na konto Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen Sp. Bautzen 4962-30-110! — Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin. — Index-Nummer 32921 — Čiśće: Nowa Doba, čĕšćernja Domowiny (III-4-9-26)